

Besluit van de gemeenteraad van de gemeente Lingewaard houdende regels omtrent de gedragscode voor raadsleden, collegeleden en PA-leden

De raad van de gemeente Lingewaard;

gelezen het voorstel van de werkgroep integriteit van de gemeente Lingewaard d.d. 26 januari 2021;

gehoord de behandeling tijdens de Politieke Avond d.d. 24/25 februari 2021;

gelet op het bepaalde in artikel 15 derde lid, artikel 41C tweede lid en artikel 69 tweede lid van de Gemeentewet;

besluit:

1. De gedragscode voor raadsleden, collegeleden en PA-leden van de gemeente Lingewaard en bijbehorende de Infographic per 4 maart 2021 vast te stellen.

Inleiding

Het gemeentelijk bestuur van Lingewaard dient het belang van haar inwoners. Een integer bestuur is noodzakelijk voor het vertrouwen van burgers in het gemeentebestuur. Daarnaast staat het handelen van raads- en collegeleden altijd in de publieke belangstelling. Wij hebben daarom een voorbeeldfunctie.

Wij staan midden in de samenleving en zijn daarmee verbonden. Verbinding met de samenleving is belangrijk. Daarin heeft iedereen een eigen netwerk. Tegelijk werken we voor de hele bevolking en gaan we over de besteding van publiek geld. Dit brengt dilemma's met zich mee die raken aan integriteit.

Deze gedragscode biedt ons handvatten voor het omgaan met deze dilemma's. Het is geen uitputtende regeling, die de gewenste route in alle voorkomende gevallen beschrijft. Daarvoor is de praktijk te ingewikkeld. Wel biedt het richting en steun voor de manier waarop de gemeenteraad en het college van Lingewaard integriteit onderdeel maken van de manier waarop zij werken.

Bij integriteit gaat het over meer dan de juridische regels en onze waarden. Het gaat vooral over gedrag. Iedereen is in de eerste plaats zelf verantwoordelijk om integer te werk te gaan. Maar dit betekent niet dat integriteit alleen een persoonlijk onderwerp is. We hebben niet altijd in de hand hoe anderen te werk gaan. Wat we wel in de hand hebben, is het bespreken van integriteit.

Door steeds met elkaar te spreken over integriteit en de dilemma's uit de dagelijkse praktijk, wordt het (zelf)bewustzijn aangescherpt. Ook wordt duidelijk wat integriteit in Lingewaard betekent en vraagt. Dat maakt het vertrouwen van burgers in het openbaar bestuur sterker. In plaats van een lijst met regels staan in deze gedragscode daarom alleen de uitgangspunten waar wij achter staan en waar we in gesprekken op kunnen terugvallen.

Wij werken volgens deze uitgangspunten en staan open voor een gesprek over hoe we werken. Dat neemt niet weg dat sommige situaties om een oordeel vragen. In dat geval oordelen wij niet zomaar, zonder te weten waar het overgaat, maar verzamelen eerst de informatie die we nodig hebben. Ook letten we er met elkaar op dat integriteit niet als een politiek middel wordt gebruikt.

In deze gedragscode werken we onze uitgangspunten in onderwerpen uit. De gedragscode geldt voor alle bestuurders in de gemeente Lingewaard, namelijk de leden van de gemeenteraad en de leden van het college. Als een onderdeel alleen over raadsleden of over collegeleden gaat, dan staat dat erbij.

Ook is deze gedragscode van toepassing op de leden van de Politieke Avond.¹

Twijfelen we over het gedrag van onszelf of van een collega? Dan bespreken raadsleden dit met de griffier of burgemeester. Collegeleden bespreken dit met de burgemeester. Als het de burgemeester betreft bespreken collegeleden dit met de locoburgemeester. Met wie we het verder bespreken verschilt van geval tot geval. Soms is overleg met de griffier of burgemeester genoeg, terwijl we het bij andere

1) Waar in de tekst wordt gesproken over raadsleden worden in voorkomende gevallen ook PA-leden bedoeld.

situaties met meer mensen moeten bespreken. De griffier en burgemeester denken mee over de meest geschikte manier van bespreken.

Bij (een vermoeden van) het overtreden van deze gedragscode, melden wij dit bij de burgemeester. Als de melding over de burgemeester gaat, melden we het bij de eerste locoburgemeester. We volgen daarbij de procedure zoals afgesproken in ons protocol vermoedens integriteitsschendingen.

Belangenverstrengeling

Bij al ons handelen, weten wij wat de gevolgen van ons handelen zijn en hoe anderen daarnaar kijken.

Bij belangenverstrengeling is er een vermenging van het algemene gemeentelijke en een persoonlijk belang. Het persoonlijk belang kan bijvoorbeeld komen door een (neven)functie die de bestuurder heeft. Ook een belang van bijvoorbeeld vrienden, familie, bedrijven of organisaties waar bestuurders als privépersoon banden mee hebben, kan hun handelen veranderen. Een zuiver en objectief besluit of handeling komt dan in gevaar.

Belangenverstrengeling kan ook komen door een vraag vanuit de samenleving om zich voor een bepaalde zaak of probleem in te zetten. Denk hierbij bijvoorbeeld aan belangen- of actiegroepen die een beroep op bestuurders als privépersoon doen. Naast het voorkomen van belangenverstrengeling, hebben bestuurders de taak om de *schijn* van belangenverstrengeling te voorkomen, als dat binnen het gebied ligt waarbinnen zij invloed hebben.

Als we belangen hebben bij een dossier, maken we deze bekend bij onze collega-bestuurders. Het voorkomen van (de schijn van) belangenverstrengeling, vraagt meer van ons dan het wettelijke 'niet meestemmen' over een onderwerp.² Wij bewaren afstand tot een dossier, als er belangenverstrengeling is. Dit betekent dat we ook niet aan een overleg over het dossier meedoen.

Om belangenverstrengeling te voorkomen, bewaren we afstand tot bepaalde onderwerpen of vragen. Dat doen we niet alleen in de rol van raads- of collegelid maar ook als privépersoon. Het uitgangspunt is dat het bij onze rol als bestuurders past om inwoners en organisaties de weg te wijzen en informatie te geven. Wij zijn terughoudend in het optreden als woordvoerder of vertegenwoordiger van deze inwoners en organisaties richting anderen.

Nevenfuncties

We staan midden in de samenleving. Dat geldt zeker voor raadsleden. Zij moeten hun raadswerk combineren met werk en privé activiteiten. Het uitvoeren van nevenfuncties hoort hierbij.

Sommige nevenfuncties passen beter dan andere. Het uitgangspunt is dat onze nevenfuncties het belang van de gemeente niet mogen schaden of daarmee in strijd zijn.

Wanneer nevenfuncties raakvlakken hebben met de functie als bestuurder, beoordelen we of we beide functies kunnen uitvoeren. Dat doen we met de volgende voorwaarden:

- 1) de grootte van de belangen die kunnen raken;
- 2) hoe vaak het te verwachten is dat de belangen elkaar raken en;
- 3) in hoeverre staat het uitvoeren van de nevenfunctie het goed kunnen uitvoeren van de functie van bestuurder in de weg.

We letten erop dat nevenfuncties niet leiden tot situaties van (de schijn van) belangenverstrengeling of bevoordeling. Het is daarom belangrijk dat wij, zoals in de Gemeentewet staat, onze nevenfuncties en de mogelijke vergoeding daarvoor openbaar maken en dat wij het overzicht daarvan bijhouden.

De griffier legt de nevenfuncties van raadsleden vast in een openbaar register. Zij geven daarbij aan of het om een betaalde of onbetaalde functie gaat. Als er aanpassingen zijn, melden raadsleden dit bij de griffier. De griffier stuurt alle raadsleden elk jaar een herinnering om te controleren of het register bijgewerkt is. Raadsleden maken waar nodig en mogelijk afspraken om een nevenfunctie en het raadswerk te kunnen combineren.

De gemeentesecretaris legt de nevenfuncties van collegeleden op persoonlijke titel en de nevenfuncties volgend uit het collegelidmaatschap vast in een openbaar register. Als er iets verandert, melden collegeleden dit bij de gemeentesecretaris zodat hij het register kan aanpassen. De Gemeentewet verplicht collegeleden om wanneer zij een nevenfunctie willen accepteren, zij dit melden aan de raad. Als collegeleden voltijds zijn benoemd, maken zij de hoogte van een mogelijke vergoeding openbaar.

2) In artikel 28 van de Gemeentewet is opgenomen wat er van een raadslid wordt verwacht ten aanzien van deelname aan de besluitvorming van de gemeenteraad om belangenverstrengeling te voorkomen.

Collegeleden voeren (neven-)functies uit die een gevolg zijn van het collegelidmaatschap. Daarnaast voeren zij in principe geen nevenfuncties uit bij organisaties waarmee de gemeente een (financiële) samenwerkingsrelatie heeft. Of een functie waarbij je kunt verwachten dat het collegelid vanuit de nevenfunctie contact heeft met de gemeente.

Omgang met informatie

Openbaarheid en transparantie zijn kernwaarden in het openbaar bestuur en belangrijk voor het goed werken van onze democratie. Onderwerpen behandelen we dan ook zo veel als kan in het openbaar. Wij moeten met grote zorgvuldigheid omgaan met de informatie die wij hebben. Informatie die we via het raads- en collegewerk krijgen, gebruiken we alleen voor doelen waarvoor die bedoeld is. Niet om persoonlijk of ander voordeel te krijgen.

Soms is het nodig om stukken of wat we in een vergadering hebben besproken geheim te houden. In ons protocol geheimhouding staat hoe en waarom we dit protocol gebruiken. Als we het niet eens zijn met de geheimhouding, dan bespreken we dat in de raad en/of het college. Als we hebben besloten om stukken of wat we in een vergadering hebben besproken geheim te houden, houden we ons daaraan. In geen geval kiezen we ervoor zelf dit openbaar te maken of stukken te lekken.

Omgangsvormen

Een respectvolle omgang met burgers en organisaties, tussen college- en raadsleden en met ambtenaren is erg belangrijk. Als het hieraan schort, beschadigt dat niet alleen de onderlinge relatie, maar ook de goede naam van het hele gemeentebestuur. Wij bespreken in Lingewaard de inhoud, we spelen niet op de persoon. We praten *met* mensen, niet *over* mensen.

Gebruik voorzieningen en faciliteiten van de gemeente

Onder gemeentelijke voorzieningen en faciliteiten vallen alle spullen van de gemeente Lingewaard waar raads- en collegeleden gebruik van kunnen maken. Denk aan het gebruik van de raadskamer, tablets of telefoons, toegangspasjes of vervoersmiddelen.

De gemeentelijke voorzieningen en faciliteiten gebruiken we in de eerste plaats voor het doel waarvoor we ze hebben gekregen of voor mogen gebruiken. Gebruiken we een telefoon of tablet privé, dan zorgen wij ervoor dat we het zakelijk gebruik altijd mogelijk blijft. Het is logisch dat we voorzichtig en netjes met deze voorzieningen en faciliteiten omgaan. Wij hebben hierin in de eerste plaats een eigen taak. Hierop zijn we ook aanspreekbaar voor anderen.

Er zijn rechtspositionele regelingen voor bestuurders die het mogelijk maken dat wij soms gemaakte kosten terug kunnen vragen. Vanzelfsprekend houden we ons hierbij aan de regels. De kosten die we terugvragen worden gecontroleerd en krijgen we volgens de regels terugbetaald.

Uitnodigingen, geschenken en giften

Het aannemen van uitnodigingen, geschenken en giften hoort soms bij het normale omgangsverkeer. Of dat het geval is, hangt samen met functionaliteit, proportionaliteit en voor welk deel het aannemen daarvan zorgt voor verwachtingen die niet de bedoeling zijn.

Uitnodigingen nemen we alleen aan als deze een bepaald nut hebben voor de gemeente. Of als we hiermee het ambt van raads- of collegelid goed kunnen uitvoeren. Uitnodigingen die andere organisaties of personen betalen en buitenlandse reizen (vooral van niet-overheden) melden en bespreken we altijd. Raadsleden doen dit bij de griffier. Collegeleden bespreken dit in de collegevergadering en als dat nodig is voorafgegaan door overleg met de burgemeester. Als er buitenlandse dienstreizen zijn, dan betaalt de gemeente Lingewaard deze zelf.

We krijgen soms geschenken en giften van andere organisaties of personen aangeboden. Of we deze kunnen aannemen hangt af van of de waarde ervan in verhouding staat tot de reden om het aan te bieden. Voor geschenken en giften met een geschatte waarde van (meer dan) €50 vinden we dat in ieder geval niet het geval. Dan geven we het geschenk terug of gaat het naar de gemeente. We nemen nooit geld aan en ontvangen op ons thuisadres geen giften en geschenken. Als dit per ongeluk toch gebeurt, dan melden raadsleden dit bij de griffier en collegeleden in het college. We melden bij de gever dat we niet blij zijn met het ontvangen van giften op het thuisadres."

De bedoeling van de gever en timing van de gift zijn belangrijke voorwaarden om uitnodigingen, geschenken en giften wel of niet aan te nemen. Bestuurders gaan daarom na wat het voordeel van de andere partij kan zijn, nu en in de toekomst. Een uitnodiging, geschenk of gift weigeren we als het een

tegenprestatie is voor een positieve beslissing of het hier toe kan leiden. Ook als het aannemen ervan deze indruk kan wekken, weigeren we dit.

Aandacht voor integriteit en evaluatie

Om het integriteitsbewustzijn levend en scherp te houden, geven wij ieder jaar minimaal één keer samen aandacht aan integriteit. De werkgroep integriteit bereidt dit voor.

De waarde van de gedragscode ligt in het gebruik ervan door raads- en collegeleden. Het is daarom belangrijk dat het geschikte en herkenbare handvatten biedt voor hoe wij in Lingewaard willen omgaan met integriteit. Om te zorgen dat de gedragscode van waarde blijft, bekijkt de werkgroep integriteit elke twee jaar of ze deze moeten aanpassen.

Is het in bijzondere situaties onduidelijk hoe wij volgens deze gedragscode te werk willen gaan? Dan hebben we het hier met elkaar over en bepalen wij samen hoe wij hier mee omgaan.

*Aldus vastgesteld in zijn openbare vergadering
van 4 maart 2021.*

*De raad voornoemd,
de griffier,*

P.J. Peters